

Remarca preliminara

Las indicaziuns davart las personas e las funcziuns en quella constituziun sereferschan ad omisduas schlatteinas, aschilunsch ch'ei resulta buc enzatgei auter ord il senn dalla constituziun.

I. Disposiziuns generalas

Art. 1 La vischnaunca

La vischnaunca politica da Laax ei ina corporaziun territoriala da dretg public. Ella cumpeglia tut las personas domiciliadas sin siu territori.

Art. 2 Autonomia

El rom dalla legislaziun federala e cantunala ha la vischnaunca il dretg d'administraziun autonoma.

La vischnaunca exercitescha enteifer ils tiarms da sia competenza legala la suveranitat sur tut las personas e caussas che secattan sin siu intsches.

Art. 3 Incumbensas

La vischnaunca ademplescha el senn dad art. 2 tut ils pensums adossai ad ella per il beinstar public. Ella promova il svilup spirtal e cultural sco era la prosperitad sociala ed economica, ed ella relai las leschas ed ordinaziuns necessarias.

Art. 4 Principi territorial

La vischnaunca da Laax sesanfla el territori linguistic romontsch.

Art. 5 Habilidad da votar

Habels da votar en fatgs communalas ein las burgheisas ed ils burgheis svizzers che han cumplenu 18 onns e ch'eiin buca ugadai tenor art. 369 CC.

Art. 6 Dretg da votar

Il dretg da votar en fatgs communalas han las personas ch'eiin hablas da votar e che habiteschan en vischnaunca sco burgheis dil liug ni sco burgheis svizzers cun domicil u dimora en vischnaunca.

Art. 7 Dretg da votar tier votaziuns federalas e cantunalas

Per las elecziuns e votaziuns federalas e cantunalas valan las disposiziuns relativas dalla confederaziun e dil cantun.

Art. 8 Elegibilidad

Mintga persona cun dretg da votar sa vegnir elegida en in uffeci communal, sch'ella ei buca vegnida privada dil dretg da surprender uffecis publics tras sentenza dalla dertgira penala.

Art. 9 Perioda d'uffeci, limitaziun dil temps d'uffeci

La perioda d'uffeci ordinaria cuoza mintgamai treis onns. Ils commembers dad autoritads e cumissiuns communalas sco era ils delegai da vischnaunca san vegnir reelegi.

Tgi che ha fatg part d'in'autoritad, d'ina cumissiun u d'ina delegaziun duront quater periodas d'uffeci ina suenter l'autra, sa buca vegnir reelegius pli per la proxima perioda. Periodas d'uffeci entschattas da dus u plirs onns valan sco entiras.

Per il temps d'uffeci d'in commember dalla susprastonza communal vegnan las eventualas periodas d'uffeci sco commember dalla cumissiun da gestiun u d'ina delegaziun buca quintadas. Medemamein vegn il temps, duront il qual il president da vischnaunca ei staus commember dalla suprastonza communal, buca quintaus.

Art. 10 Sforz d'acceptar l'elecziun en in uffeci

Negin sa vegnir sfurzaus d'acceptar l'elecziun en in uffeci.

Art. 11 Termin dallas elecziuns ed entrada en uffeci
Las elecziuns dallas autoritads communalas han mintgamai liug il meins da mars ni d'avrel. L'entrada en uffeci succeda cugl'emprem da fenadur.

Art. 12 Demissiun

In commember d'in uffeci communal, d'ina cumissiun u d'ina delegaziun sto inoltrar sia demissiun a scret alla suprastanza communal, per regla tochen la fin da schaner digl onn dallas elecziuns.

Quellas demissiuns ston vegnir publicadas suenter el feagl official.

Mintga titular d'in uffeci che demissiunescha ei obligaus da surdar siu uffeci en uorden.

Art. 13 Substitut

Sch'in commember d'in'autoridad communal sa buca exercitar pli sia funcziun el decuors d'ina perioda d'uffeci per in cert motiv, surpren in substitut sil pli tard suenter 3 meins siu post per il rest dalla perioda d'uffeci.

Art. 14 Motivs d'exclusiun

Parents da saung e tras maridaglia en lingia directa, consorts e fargliuns sco era personas che vivan en in partenari enregistrau ni che meinan facticamein ina communitad da veta astgan buca appartener el medem temps alla medema autoridad communal.

Quels motivs d'exclusiun valan era denter ils commembers dalla cumissiun da gestiun ed ils commembers dalla suprastanza communal.

In funcziunari u in emploiau stabel dalla vischnaunca astga buca far part dall'autoridad, alla quala el suttastat directamein.

Art. 15 Obligaziun da prender stgisa

In commember d'in'autoridad communal u dalla radunonza communal ha da prender stgisa tier tractativas e votaziuns davart fatschentas, vid las qualas el sez ni in da ses parents tochen il grad

menziunaus en art. 14 han in interess persunal direct.

Art. 16 Dretg da petiziun

Il dretg da petiziun ei garantius. Mintga habitont cun dretg da votar en vischnaunca sa inoltrar propostas, instanzas e recuors a scret alla suprastanza communal. Quella ei obligada da prender posiziun en caussa enteifer quater meins.

Art. 17 Dretg d'iniziativa

Tschien personas cun dretg da votar en fatgs communalas san pretender cun lur suttascripziun ina votaziun davart ina proposta ch'ellas han inoltrau. Priu ora da quei ein decisiuns che las autoritads da vischnaunca han priu el rom da lur cumpetenza ni relaziuns giuridicas regladas denter la vischnaunca e tiarzas personas.

Art. 18 Procedura tier iniziativa

In'iniziativa realisada en moda valeivla sto vegnir suttamessa alla radunonza communal per votaziun sil pli tard enteifer sis meins naven dall'inoltraziun.

La suprastanza sa era presentar cunterpropostas alla radunonza communal. Sche talas cunterpropostas ein avon maun, sto vegnir decidu igl'emprem denter quellas e la damonda d'iniziativa. Suenter ha la radunonza communal da decider definitivamein davart l'approbaziun ni la refusaziun da quella proposta che ha giu la preferenza ell'emprema votaziun.

Art. 19 Retratga dall'iniziativa

Las tschun personas che han suttascret sco empremas l'iniziativa ein autorisadas da retrer quella da tut temps tochen la votaziun, sche l'iniziativa cuntegn buca autras clausulas da retratga.

Art. 20 Iniziativas illegalas

Iniziativas cun in cuntegn illegal ein inadmissiblas e vegnan buca suttamessas alla radunonza communal resp. alla votaziun.

Art. 21 Moziun

Mintga persuna cun dretg da votar sa far propostas alla radunonza communal che pertuccan ina fatschenta buca menziunada sin la gliesta da tractandas.

Sch'ina tala proposta vegn acceptada cun maioritad sempli, ha la suprastanza communal da far rapport e proposta en ina proxima radunonza da vischnaunca.

Art. 22 Informaziun, interpellaziun

A caschun d'ina radunonza da vischnaunca sa mintga persuna cun dretg da votar pretender sclariment davart la situaziun ni la liquidaziun d'ina fatschenta communal, aschilunsch che quella suttastat buca al secret d'uffeci. La risposta sa era vegnir dada en ina proxima radunonza.

Art. 23 Discreziun professiunala

Ils commembers d'uffecis e da cumissiuns sco era ils funcziunaris ed emploiai da vischnaunca ein suttamess alla discreziun professiunala. Els han dad esser discrets en fatgs ufficials, aschilunsch ch'igl interess dalla vischnaunca e dils privats pertuccai pretenda quei.*

*Cudisch penal svizzer art. 320:

"Tgi che paleisa in secret confidau ad el en sia qualidad da commember d'ina autoritad u d'ufficial ni ch'el ha enderschiu en siu uffeci u survetsch, vegn castigiaus cun perschun u cun fallonza. La violaziun dil secret vegn era castigada, suenter ch'igl uffeci u survetsch ha priu fin."

Art. 24 Responsabladad

La responsabladad dils organs da vischnaunca per donns ch'els caschunan exercitond lur uffeci sedrezza tenor la lescha cantunala davart la

responsabladad dils ufficials ed emploiai e dallas corporaziuns da dretg public.

Art. 25 Protocol

Dallas tractativas dalla radunonza communal, dalla suprastanza, dil cussegl da scola e d'ulterioras cumissiuns communalas sto vegnir fatg protocols separai.

Ils protocols dalla radunonza communal, dalla suprastanza e dil cussegl da scola vegnan secrets per romontsch.

Ils protocols ston vegnir presentai cun la proxima caschun e vegnir sutsignai dil president e dil protocollist suenter lur approvaziun.

Art. 26 Investa els protocols

Ils protocols dalla radunonza communal stattan a disposiziun a mintga persuna cun dretg da votar per investa.

L'investa els protocols dalla suprastanza e dallas ulterioras autoritads communalas vegn mo lubida, sch'ins sa far valer interess digns da protecziun.

Al dretg da prender investa sa vegnir satisfatg cun remetter in extract suttascret dil protocol.

II. Organisaziun dalla vischnaunca

Art. 27 Organs communal

Ils organs communal ein:

- a) la radunonza communal
- b) la suprastanza communal
- c) la cumissiun da gestiun

a) La radunonza communal

Art. 28 Incumbensas e posiziun

La radunonza communal ei igl organ suprem dalla vischnaunca. En quella exerciteschan ils habitonts cun dretg da votar en vischnaunca ils dretgs che cumpetan ad ellas en fatgs communal.

Art. 29 Cumpetenzas

La radunonza communal ha surtut las suandontas cumpetenzas:

1. eleger
 - a) il president communal
 - b) 4 commembers dalla suprastanza ed 1 substitut
 - c) 3 commembers dalla cumissiun da gestiun ed 1 substitut
 - d) 1 commember e siu substitut dil cussegl da scola dil consorzi da scoletta e scola primara scolaviva
 - e) 4 commembers dalla cumissiun da baghegiar
 - f) tut ils commembers dil cussegl da fundaziun dalla fundaziun Pro Laax
 - g) far tut las autras elecziuns, aschilunsch che quellas ein buca surdadas expressivamein ad in'otra istanza;
2. relaschar e midar la constituziun da vischnaunca, las leschas communalas, las ordinaziuns ed ils reglaments da muntada generala;
3. approbar il preventiv ed il quen communal sco era fixar il pei da taglia;
4. lubir expensas ch'ein buca prevedidas el preventiv u che survargan la cumpetenzza d'auters organs;
5. indemnisar ils commembers dallas autoritads e dallas cumissiuns communalas. Quella regulaziun vala, cun resalva da disposiziuns specialas dallas instituziuns regionalas, era per ils delegai da vischnaunca;
6. cumprar, vender, brattar ed impegnar proprietad immobigliara cun resalva dalla cumpetenzza dalla suprastanza communal e dils dretgs dalla vischnaunca burgheisa;
7. conceder dretgs da baghegiar e da funtauna ed auters dretgs reals limitai sco era conceder servituds e grevezias funsilas, aschilunsch che quei stat buc ella cumpetenzza dalla suprastanza communal. Resalvai ein ils dretgs dalla vischnaunca burgheisa;

8. emetter novs emprests e surprender garantias;
9. conceder dretgs dad auas ed auters dretgs d'utilisaziun specials, far valer il dretg da retuorn a tschep el senn dalla legislaziun davart ils dretgs dad auas. Resalvai ein ils dretgs dalla vischnaunca burgheisa;
10. dar emprests, sche quels survargan la cumpetenzza finanziala dalla suprastanza communal e stattan buca enteifer il rom fixau per il diever da daners da fond tras l'istanza cumpetenta;
11. crear novs uffecis e plazzas communalas;
12. decider e prender posiziun tenor la lescha introductiva cantunala tier la lescha federala davart igl acquist da schischom tras persunas egl exteriur.

Art. 30 Convocaziun, tractandas

La radunonza communal vegn convocada dil president communal ni da siu substitut tras conclus dalla suprastanza. La convocaziun ha da succeder sil pli tard 10 dis avon la radunonza tras publicaziun sin tabla nera ed el feagl official. Las tractandas ston esser indicadas detagliadamein.

La radunonza communal astga decider mo davart fatschentas indicadas silla gliesta da tractandas che sto vegnir publicada el feagl official silmeins diesch dis avon la radunonza.

Il preventiv, il quen annual e messadis ston vegnir tarmess a tut las casadas sil pli tard cura che la radunonza vegn convocada. Quels documents vegnan scretts en lungatg romontsch e tudestg.

Art. 31 Cumpetenzza da decider

Mintga radunonza communal convocada tenor uorden ei cumpetenta da decider.

Art. 32 Direcziun dalla radunonza

Il president communal diregia la radunonza da vischnaunca. En cass ch'el ei impediud, meina il vicepresidente ni in auter commember dalla suprastanza la radunonza.

Art. 33 Predeliberaziun

La radunonza communal a stga prender decisiuns mo davart fatschentas ch'ei vegnidas predeliberadas dalla suprastanza ni d'ina cumissiun.

Art. 34 Dumbravuschs

La radunonza communal elegia ils dumbravuschs necessaris ed il biro electoral.

Art. 35 Moda da votar

Las votaziuns vegnan fatgas cun tscharna. Ellas ein denton da far cun scrutini, sch'in quart dils votants presents pretenda quei.

Tier la tscharna vala il pli absolut dils votants. En cass da paritad dallas vuschs decida il president.

Tier il scrutini vala il pli absolut dallas vuschs valeivlas. Cedels vits e nunvaleivels vegnan buca quintai. En cass da paritad dallas vuschs ei la fatschenta refusada.

Art. 36 Moda d'eleger

Las elecziuns vegnan fatgas cun scrutini. Sche negin fa opposiziun, san ellas vegnir fatgas cun tscharna, excepui denton l'elecziun dalla suprastanza. Elegida ei quella persuna che contonscha il pli absolut dallas vuschs valeivlas.

Tier elecziuns cumplexivas vegnan tut las vuschs valeivlas da candidats quintadas ensemen e partgidas tras il diember da sez libers plus in; la proxima cefra entira ei il pli absolut.

Contonscha in candidat buca il pli absolut tier elecziuns singulas ni vegnan tier elecziuns cumplexivas pli paucs candidats elegi che quei ch'ei drova, sto vegnir fatg in secund scrutini liber. Elegi ein lura quels candidats che survegnan las pli biaras vuschs.

En cass da paritad dallas vuschs decida la sort.

Art. 37 Elecziuns en differents uffecis

Sch'ina persuna vegn elegida en differents uffecis che excludan in l'auter, sto ella sedecider immediat per in u l'auter uffeci.

Existan motivs d'exclusiun el senn dad art. 14 dalla constituziun da vischnaunca, ei l'elecziun nunvaleivla. Sche pliras persunas vegnan elegidas el medem mument en in uffeci, al qual ellas astgan tenor art. 14 buca appartener el medem temps, ei quella persuna elegida ch'era gia en uffeci, u en cass che tuttas vegnan elegidas da niev, quella che ha survegniu pli bia vuschs ni tratg la sort.

Art. 38 Reponderaziun

In conclus dalla radunonza communal sa vegnir suttamess da tut temps a quella per reponderaziun. Resalvai ein ils dretgs da tiarzas persunas.

Sch'in conclus ei aunc buca in onn en vigur, ston ins entrar sin ina reponderaziun mo sch'ina maiortad da duas tiarzas dallas vuschs valeivlas decida quei.

Art. 39 Votaziuns ed elecziuns cantunales e federalas

Per las votaziuns ed elecziuns cantunales e federalas vegn l'urna messa si el local communal duront in temps fixaus dalla suprastanza communal, sil pli pauc dus luverdis avon ed igl avonmiezdi dil di da votaziun ed elecziun.

Art. 40 Material da votar, distribuziun

Ils cedels da votar ed ils ulteriurs documents per las votaziuns cantunales e federalas ston vegnir tarmess silmeins treis jamnas avon il di dalla votaziun.

Art. 41 Votaziun all'urna

La suprastanza communal ha la cumpetenzza da far diever dall'urna per votaziuns ed elecziuns.

La votaziun all'urna vegn fatga tenor il reglament relaschus dalla radunonza communal. Quei reglament vegn era numnaus "Uorden dallas fatschentas per las votaziuns all'urna ella vischnaunca da Laax".

b) La suprastonza communal

Art. 42 Incumbensas, cumposiziun

La suprastonza communal ei l'istanza administrativa e da polizia dalla vischnaunca.

Ella secumpona dil president communal, dil vicepresidente, da treis commembers e dad in substitut.

Il substitut sto mo vegnir envidaus, sch'in commember ordinari sa buca participar allas sedutas per pli che treis meins pervia da malsogna u assenza dil liug.

Art. 43 Sedutas

La suprastonza communal vegn convocada dil president u eventualmein da siu substitut, aschi savens che las fatschentas pretendan.

Sin giavisch da silmeins dus commembers dalla suprastonza ei il president obligaus da convocar ina sesida extraordinaria.

Art. 44 Cumpetenzza da decider

La suprastonza communal ei cumpetenta da decider, sche silmeins treis commembers ein presents.

Art. 45 Votaziuns ed elecziuns

Per tut las decisiuns vala il pli absolut dils commembers presents. En cass da paritad dallas vuschs decida il president, tier elecziuns decida la sort.

Mintga commember dalla suprastonza ei obligaus da votar. Resalvadas ein las disposiziuns davart la recusaziun. Per regla vegnan las votaziuns ed elecziuns fatgas aviartamein. Sch'in commember giavischa quei, sto vegnir fatg in scrutini.

Art. 46 Cumpetenzas

La suprastonza communal ha tut las cumpetenzas ch'ei buca surdadas ad in auter organ tras lescha federala u cantunala u tras la constituziun ni la lescha communal.

Quei ei en particular:

1. exequir ils dretgs federals, cantunals e communal sco era ils conclus dils organs communal;
2. surveglar l'entira administraziun communal;
3. administrar la facultad dalla vischnaunca e menar tut ils departaments tenor igl uorden da fatschenta;
4. far il quen annual ed il preventiv;
5. preparar tut las fatschentas per mauns dalla radunonza communal;
6. decider davart expensas unicas buca prevedidas el preventiv tochen fr. 50'000.- per il medem object e tochen fr. 15'000.- per expensas che serepetan onn per onn, sco era credits supplementars tochen 20% dalla summa dil preventiv, denton max. fr. 50'000.-;
7. stipular contracts pertuccont fatschentas che stattan ella cumpetenzza dalla suprastonza;
8. decider davart far process e recuors sco era stipular entelgientschas e contracts da cumpromiss;
9. exequir la pussanza poliziala ch'ei surdada alla vischnaunca e la cumpetenzza penala ella procedura penala administrativa;
10. decider davart recuors encunter cumissiuns, funcziunaris e commembers dalla vischnaunca elegi dalla suprastonza communal;
11. eleger ed engaschar ils officials e funcziunaris communal, las cumissiuns ordinaras e specialas sco era las delegaziuns en corporaziuns, dallas qualas la vischnaunca fa part u ha il dretg da cogestiu, aschilunsch che la cumpetenzza d'eleger ei buca resalvada expressivamein ad in auter organ;
12. decider davart la collaboraziun cun autras vischnauncas, corporaziuns ed instituziuns regionalas e la participaziun ad uniuns d'interess da dretg public e personas giuridicas da dretg privat;

13. decider davart acquistar, ceder ed impegnar schischoms dalla vischnaunca, ceder e stizzar servituds e grevezias funsilas sco era far rectificaziuns dils cunfins aschilunsch che la summa maximala da fr. 50'000.- vegn buca survargada;
14. concluder contracts da dretg da baghegiar per la concessiun da dretgs da baghegiar en zonas da baghegiar per indigens tenor ils reglaments corrispundents;
15. relaschar e midar ordinaziuns e reglaments ch'ei buca ligionts per la generalitad.

Art. 47 Sistem da departaments

Las fatschentas dall'administraziun communal vegnan repartidas tenor camps en differents departaments. Mintga commember dalla suprastonza diregia in u plirs departaments. In departament sa era vegnir surdaus provisoriamain ad in substitut. Mintga suprastont ei obligaus da suprender la partiziun administrativa attribuida ad el.

La suprastonza communal relai in uorden da fatschenta davart la repartiziun dils departaments e l'execuziun dallas incumbensas adossadas a mintga departament.

Ella fixescha las indemniziuns dils officials e dils funcziunaris da vischnaunca ch'ella ha elegiu, sebasond sin igl uorden da persunal dil cantun Grischun e sia classificaziun ellas classas da paga.

Art. 48 Gestiu

Mintga cau da departament ha da survigilar las fatschentas che pertuccan siu departament, da far las funcziuns officialas necessarias e da rapportar alla suprastonza communal.

Art. 49 Partiziuns administrativas

Las singulas partiziuns administrativas cumpeglian per regla ils suandonts camps:

1. Administraziun generala, finanzas, taglias, economia, pauperesser, provediment social

2. Scola, cultura e tgira da malsauns
3. Lubientschas da baghegiar, stradalesser, provediment d'aua, canalisaziun, polizia da baghegiar, protecziun dalla natira e digl ambient

4. Agricoltura, alps e turissem

5. Polizia, pumpiers, militar, schurmetg civil, dismessa da rumians, uffeci forestal e santeri

Mintga partiziun administrativa ha in cau ed in substitut.

En cass specials sa la suprastonza communal surdar singulas incumbensas e duers specials al cau d'in auter departament.

Per preparar singulas fatschentas sa la suprastonza communal incaricar da cass en cass cumissiuns specialas ni consultar cussegladers u experts.

Art. 50 Representanza dalla vischnaunca anovians

La suprastonza communal representa la vischnaunca enviers tiarzas personas ed avon dertgira.

Il president communal ni siu substitut sutscriva ensemen cun il scarvon valeivlamein per la vischnaunca.

Art. 51 President communal, cumpetenzas

Il president communal ei il parsura dalla suprastonza communal. El ni en cass d'absenza siu substitut meina la radunonza communal. El ha da preparar la gliesta da tractandas dalla suprastonza. Sco parsura dalla suprastonza ha el da survigilar surtut las finanzas e l'administraziun dalla vischnaunca.

Cun agid dils caus dils departaments procurescha el che las prescripziuns ed ils conclus vegnien exequi e pren las mesiras necessarias en cass urgents.

Il president communal dispona d'in credit annual accordaus dalla radunonza communal a caschun dallas tractativas davart il budget.

El representa la vischnaunca enviers igl exteriur.

c) La cumissiun da gestiun

Art. 52 Cumposiziun ed elegibladad

La cumissiun da gestiun secumpona da treis commembers ed in substitut. Ella seconstituescha sezza.

Art. 53 Incumbensas

La cumissiun da gestiun ei obligada da controllar tuttas activitads dall'administraziun communal, cumpru cassa e contabilitad, era dallas fundaziuns e dad autras facultads specialas.

Tras controlla adeguata ha ella da s'informar adina puspei digl import, dil diever e dall'utilisaziun da quellas facultads. La cumissiun da gestiun sto orientar la suprastanza communal davart sias observaziuns. Alla radunonza generala da vischnaunca ha ella da rapportar mintg'onni davart l'examinaziun dallas fatschentas e dil quen da vischnaunca e da far proposta.

Art. 54 Revisurat

La suprastanza communal sa, en entelgientscha cun la cumissiun da gestiun, incumbensar revisurs professionals cun la controlla dils quens. En quei cass ha la cumissiun da gestiun da far las controllas annualas en entelgientscha cun il revisurat.

Davart observaziuns d'impurtonza secundara san la cumissiun da gestiun ed il revisurat far in rapport special per mauns dalla suprastanza communal.

III. Partiziuns administrativas

a) Canzlia communal

Art. 55 Incumbensas

L'administraziun communal ei suttamessa al president communal. Ella procura l'entira contabilitad ed exequescha las funcziuns surdadas ad ella dalla suprastanza communal.

L'administraziun communal exequescha surtut ils conclus e las ordinaziuns dalla suprastanza communal, aschilunsch che quei ei buca l'incumbensa dils caus dils departaments.

Art. 56 Scarvon communal

Il scarvon meina l'administraziun communal. El survigilescha il persunal administrativ.

Il scarvon ni siu substitut fa il protocol dalla radunonza communal e dallas sedutas dalla suprastanza communal, allas qualas el participescha cun vusch consultativa.

b) Construcziuns e vias

Art. 57 Cumissiun da baghegiar, cumposiziun ed elegibladad

La cumissiun da baghegiar secumpona da tschun commembers. Il cau da departament fa part da quella ex officio.

Il cau digl uffeci da construcziun pren part allas sesidas cun vusch consultativa.

Art. 58 Incumbensas

La cumissiun da baghegiar ha d'examinar las damondas da baghegiar ed ils recuors. Ella fa proposta alla suprastanza communal.

c) Provediment social

Art. 59 Provediment social

Las incumbensas e las obligaziuns digl uffeci social sedrezzan tenor las disposiziuns federalas e cantunalas.

Igl uffeci social secumpona dil president communal e dil scarvon.

d) Scolaresser

Art. 60 Cusseglis da scola

Ei dat mintgamai in cussegl da scola per il consorzi da scoletta e scola primara scolaviva e

per il consorzi da scola superiura scolaviva. Il cau da departament scolaesser fa part dils cussegls da scola ex officio.

La radunonza communal relai las leschas necessarias per quei.

Art. 61 Incumbensas e cumpetenzas

La radunonza communal relai las leschas necessarias per quei.

Art. 62 Emploiai dils consorzis da scola

Ils emploiai dils consorzis da scola ein mess a pèr cun ils emploiai communal stabels. Per els vala art. 21 dalla lescha da vischnauncas dil cantun Grischun.

Art. 21 dalla lescha da vischnauncas dil cantun Grischun:

"In emploià communal stabel na dastga betg appartegnair a l'autorità, a la quala el è suttemess directamain. El po dentant vegnir convocà cun vusch consultativa a las tractativas. Commembers da la suprastanza na pon betg esser commembers da la cumissiun da gestiun."

Art. 63 Lungatg d'instrucziun

L'instrucziun en scoletta sco era en scola primara tochen la tiarza classa vegn fatga exclusivamein en romontsch.

Per midar quei artechel drova ei l'approbaziun da duas tiarzas dallas vuschs valeivlas.

IV. Finanzas, taglias ed auters pensums

Art. 64 Administraziun e diever dil recav

Entras ina buna administraziun procurescha la vischnaunca per il manteniment nunsmesau da sia facultad. Medemamein sesprova ella da contonscher la megliera rendita pusseivla dalla facultad. Il quen da facultad ei da metter sin ina basa solida entras amortisaziuns reguladas e creaziun da reservas.

Art. 65 Taglias, taxas

Sch'il recav dalla facultad dalla vischnaunca e las ulteriuras entradas tonschan buca per cuvierer las expensas e per amortisar sistematicamein ils deivets, impona la vischnaunca taglias tenor ina lescha da taglia speciala. La fixaziun da taglias sto corrispunder al principi dalla gestadad e dueivladad.

Art. 66 Separaziun dalla proprietad

La separaziun dalla proprietad denter la vischnaunca politica e la vischnaunca burgheisa ei reglada el contract dils 12 d'avrel 1978.

Art. 67 Taxas d'utilisaziun e contribuziuns als cuosts; tscheins d'utilisaziun

Per las utilisaziuns pretenda la vischnaunca taxas d'utilisaziun tenor la lescha da vischnauncas cantunala.

Ultra da quei sa la vischnaunca incassar dils legitimai contribuziuns commensuradas als cuosts per utilisaziuns ch'ei effectivamein vegnidas concedidas ad els.

Sco recumpensa per utilisaziuns da diever public augmentadas sin fundament da concessiuns ni lubientschas pretenda la vischnaunca taxas che corrispundan per regla alla valeta dallas utilisaziuns.

Art. 68 Taxas da preferenza

Eregia la vischnaunca ovras ni indrezs che portan a certas persunas in avantatg special ni che augmentan la valeta da certs objects da facultad, sa ella pretender a norma da leschas communalas e regulativs specials ina contribuziun als cuosts dall'ovra che corrispunda agl avantatg concediu.

Subsidiarme in vala il dretg cantunal davart la repartiziun dils cuosts.

Art. 69 Taxas

La vischnaunca sa pretender taxas da diever dallas persunas che utilischan ovras, interpresas ed indrezs ch'ella ha eregiu e meina.

L'altezia dallas taxas sedrezza tenor las ordinaziuns communalas relativas.

Sco recumpensa per in survetsch special dall'administraziun communal ni per l'execuziun d'in act official (p.ex. dar lubientschas etc.) sa la vischnaunca pretender taxas administrativas.

L'altezia dallas taxas ei per regla da fixar aschia che silmeins ils cuosts e las expensas dalla vischnaunca san vegnir curclai ord lur recav.

Art. 70 Taxas da da hosps e turisticas

La vischnaunca pretenda taxas, sco p. ex. taxas da hosps e turisticas, che ston vegnir impundidas per promover il turissem.

La radunonza communal relai las leschas necessarias per quei.

Igl incasso da quellas taxas sa vegnir surdaus cun ina cunvegna en scret ad in'otra vischnaunca enteifer la medema destinaziun turistica.

V. Vischnaunca burgheisa

Art. 71 Dretgs

Ils dretgs dils burgheis e dalla vischnaunca burgheisa enteifer la vischnaunca politica sedrezzan tenor la legislaziun cantunala ed il contract da separaziun denter la vischnaunca politica e la vischnaunca burgheisa dils 12 d'avrel 1978.

VI. Fatgs da baselgia

Art. 72 La Pleiv

Ils dretgs dalla pleiv el senn dalla constituziun cantunala vegnan garanti. La pleiv administrescha sezza sia facultad.

Constituziun dalla vischnaunca da Laax

VII. Mieds legals

Art. 73 Dretg da recuors

Encunter conclus e decisiuns dalla suprastonza communal e dalla radunonza da vischnaunca san ins far recuors alla dertgira administrativa enteifer 30 dis tenor la lescha davart la giurisdicziun administrativa.

Encunter disposiziuns da multas dalla suprastonza communal san ins far recuors alla dertgira administrativa enteifer 30 dis tenor igl uorden da procedura penala dil cantun.

Encunter disposiziuns da multas d'auters organs communalas san ins far recuors en scret alla suprastonza communal enteifer 20 dis tenor las disposiziuns relativas.

VIII. Disposiziuns finalas e transitorias

Art. 74 Revisiun dalla constituziun da vischnaunca

La constituziun presenta sa vegnir revedida da tut temps entiramein u parzialmein. Mintga revisiun entra en vigur cun l'approbaziun dalla radunonza communal.

Questa revisiun dalla constituziun da vischnaunca sa buca vegnir applicada per ils commembers dallas autoritads ch'ei en uffeci il mument da sia entrada en vigur.

Art. 75 Entrada en vigur

La constituziun presenta entra en vigur cun l'approbaziun dalla radunonza communal.

Ella sto vegnir suttamessa per approbaziun alla regenza che examinescha sia legalitad. Quei vala era per tut las ulteriuras midadas ni supplements dalla constituziun.

Art. 76 Abrogaziun da disposiziuns cuntradictorias

Questa constituziun remplazza quella dils 23 da mars 1973.

Cun sia entrada en vigur vegnan tuts conclus dalla vischnaunca che stattan en cuntradicziun cun la nova constituziun abrogai.

Concludiu tras la radunonza da vischnaunca dils 15 da mars 1991.

Il president communal: Eugen B. Hangartner

Il scarvon: A. Killias

Approbau dalla Regenza tenor conclus nr. 2498 dils 17 da settember 1991.

Il president: J. Caluori

Il directur dalla cancellaria: Dr. C. Riesen

Las revisiuns da questa lescha ein vegnidas approbadas dalla Regenza ils 16 da matg 2000 / protocol nr. 865, ils 26 da november 2001 / protocol nr. 1883, ils 14 d'uost 2012/protocol nr. 726 ed ils 08 da fenadur 2014/protocol nr. 727.

Regulativ per las elecziuns dalla suprastonza

1. Las elecziuns han liug il meins da mars ni d'avrel (art. 11 dalla constituziun communal).
2. La perioda d'uffeci cuoza mintgamai 3 onns (art. 9 CC).
3. In onn vegnan il president, dus suprastonts ed in substitut elegi. Dus onns pli tard dus suprastonts.
4. Las elecziuns ston vegnir fatgas tenor igl uorden hierarchic.
5. Il president ed ils quater commembers dalla suprastonza vegnan elegi cun scrutini. Il substitut sa vegnir elegius cun tscharna sin fundament da propostas fatgas. Dil rest valan per las elecziuns ils principis fixai en art. 36 e 37 CC.
6. Ils commembers nievelegi entran en uffeci mintgamai sin igl prem da fenadur digl onn current (art. 11 CC).